

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 3/2022
z dnia 12.01.2022 r.

Procedura Antykorupcyjna w Dolnośląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu

1. Cel procedury

Celem procedury jest wyeliminowanie ryzyka korupcji w Dolnośląskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego poprzez kreowanie kultury organizacji opartej na przestrzeganiu zasad etycznych oraz zapoznawanie pracowników z definicją i problemem korupcji. Celem procedury jest promowanie odpowiednich wzorców postępowania, budowanie zaufania pomiędzy pracownikami oraz skuteczne wykrywanie przestępstw korupcyjnych.

2. Przedmiot procedury

Przedmiotem procedury jest stworzenie zasad przeciwdziałania, określenie sposobu interwencji i zgłaszania naruszeń w obszarach zagrożonych ryzykiem oraz wspieranie działań mających na celu budowanie świadomości wśród pracowników DODR zagrożeń korupcyjnych.

3. Zakres podmiotowy procedury

Niniejsza procedura bezwzględnie obowiązuje wszystkich pracowników Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu.

4. Definicja korupcji

W rozumieniu ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym z dnia 9 czerwca 2006 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1921, 2020 z późn. zm.) korupcją nazywamy czyn:

- 1) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 2) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działania lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 3) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odzwajemnienie;
- 4) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby,

w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

5. Rodzaje oraz formy korupcji i nadużyć gospodarczych

1) Łapownictwo bierne – tzw. „sprzedajność urzędnicza” (art.228 k.k.)

Działanie takie polega na umyślnym przyjęciu korzyści albo jej obietnicy w związku z pełnieniem funkcji publicznej. Korzyści przyjąć można przed i po dokonaniu czynności służbowej. Dokonanie czynu następuje w chwili przyjęcia korzyści. Sprawcą tego przestępstwa może być funkcjonariusz publiczny, osoba pełniąca funkcję publiczną oraz zagraniczny funkcjonariusz publiczny.

Kodeks kary opisuje dwie formy wręczenia bądź przyjmowania korzyści:

- korzyść majątkowa bądź jej obietnica – w sensie przedmiotu łapówki, to każde dobro zaspokajające określoną potrzebę, którego wartość da się wyrazić w pieniądzu. Może nią być przyrost majątku, także korzystne umowy np. pożyczka udzielona na preferencyjnych warunkach, darowizna, cesja wiarytelnosci, zwolnienie z długu, wygranie przetargu. Według Sądu Najwyższego, korzyścią majątkową jest także każde przysposobienie majątku sobie lub innej osobie albo uniknięcie w nim strat, z wyjątkiem tych wypadków, gdy korzyść przysługuje sprawcy lub innej osobie zgodnie z istniejącym w chwili czynu stosunkiem prawnym.
- korzyść osobista bądź jej obietnica – to świadczenie o charakterze niemajątkowym, polepszające sytuację osoby, która je uzyskuje (np. obietnica awansu, załatwienia pracy, odznaczenie orderem, wyuczenie zawodu, ograniczenie obowiązków zawodowych albo przyjęcie na praktykę, wysłanie na zagraniczne stypendium, wykreowanie korzystnego wizerunku w mediach, przyspieszenie wykonania operacji, kontakty seksualne, itp.).

2) Łapownictwo czynne – tzw. „przekupstwo” (dotyczy wręczających) (art.229 k.k.)

Działanie takie polega na umyślnym udzielaniu korzyści albo jej obietnicy osobie pełniącej funkcję publiczną. Zachowanie przekupującego stanowi drugą stronę sprzedajności. Udzielenie korzyści polega na bezpośrednim lub pośrednim jej wręczeniu. Przestępstwo popełnione w postaci złożenia obietnicy udzielenie korzyści jest dokonane z chwilą jej złożenia.

3) Płatna protekcja – tzw. „powoływanie się na wpływy” (art. 230 k.k.)

Jest to podjęcie się pośrednictwa w załatwianiu sprawy w instytucji państwowej lub samorządzie terytorialnym, organizacji międzynarodowej albo też krajowej lub zagranicznej organizacji dysponującej środkami publicznymi w zamian za korzyści bądź jej obietnicę. Działanie sprawcy polega na powoływaniu się na wpływy lub na wywołaniu u osoby zainteresowanej przekonania o istnieniu takich wpływów albo na utwierdzeniu jej w takim przekonaniu. Nieistotne jest, czy osoba takie wpływy posiada i czy podejmie działania pośrednictwa. Nie jest konieczne, by sprawca wywarł jakkolwiek wpływa na działalność instytucji. Inicjatywa popełnienia przestępstwa może pochodzić od osoby, która podejmuje się załatwienia sprawy, jak i osoby, której zależy na korzystnym rozwiązaniu.

- 4) Czynna płatna protekcja – tzw. „handel wpływami” (art. 230a k.k.)
Polega na udzielaniu lub obietnicy udzielenia pośrednikowi korzyści, w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi. Pośrednictwo to winno polegać na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji. Działanie to polega na tym samym co przekupstwo, z tym, że celem działania sprawcy jest opłacenie pośrednictwa a niekoniecznie osoby podejmującej decyzję.
- 5) Przekroczenie uprawnień bądź nie dopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowych (art. 231)
Czyn taki może mieć związek z łapownictwem tzn. działanie wyżej wskazane ma związek z przyjęciem korzyści majątkowej lub osobistej, ale wtedy przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli czyn wyczerpuje znamiona czynu zabronionego określonego w art. 228 k.k.
- 6) Poświadczenie nieprawdy (art. 271 k.k.)
Czyn popełnia się poprzez poświadczenie nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę uprawnioną do wystawienia dokumentu. Działanie takie może mieć związek z osiągnięciem korzyści majątkowej lub osobistej (co powoduje zagrożenie wyższym wymiarem kary).
- 7) Niegospodarność (nadużycie zaufania) (art. 296 k.k.)
Czyn popełnia osoba obowiązana na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, która to przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku, wyrządza jej znaczną szkodę majątkową. Działanie takie może mieć związek z osiągnięciem korzyści majątkowej lub osobistej (co powoduje zagrożenie wyższym wymiarem kary).
- 8) Korupcja gospodarcza (art. 296a k.k.)
Czyn popełnia każda osoba pełniąca funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub pozostającą z nią w stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, która żąda lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, w zamian za nadużycie udzielonych jej uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na niej obowiązku mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia. Sytuacja dotyczy także osób udzielających lub obiecujących udzielić korzyści majątkowej bądź osobistej w powyżej wskazanych okolicznościach. Warunkiem koniecznym zaistnienia przestępstwa jest to, aby sprawca formalnie funkcjonował w przedsiębiorstwie. Forma i treść jego umocowania nie ma znaczenia. Zachowanie związane z „istotnym wpływem” na podejmowanie decyzji, jest ściśle związane ze skutkami majątkowymi, jakie niosą dla przedsiębiorstwa przedmiotowe decyzje.

9) Działanie na szkodę wierzycieli (art. 302 k.k.)

Przepis określa odpowiedzialność za faworyzowanie wierzycieli, polegające na zaspokajaniu roszczeń niektórych z nich ze szkodą dla pozostałych. Jego podmiotem może być tylko dłużnik co najmniej trzech wierzycieli. Spłacenie może się odbyć w formie świadczeń pieniężnych lub odstąpienia części majątku. Korupcyjne wymiary tego czynu to:

- przekupstwo wierzyciela lub wierzycieli, które polega na udzielaniu wierzycielowi przez dłużnika lub inną osobę działającą na jego rzecz, korzyści majątkowej lub jej obietnicy w zamian za działanie na szkodę innych wierzycieli. Przekupstwa wierzyciela może się dopuścić dłużnik i każda osoba działająca na jego prośbę. Przepięstwo jest dokonane z chwilą udzielenia korzyści lub jej obietnicy. Nie jest konieczne, by przekupywany wierzyciel podjął jakiegokolwiek działania na szkodę innych wierzycieli.
- sprzedajność wierzyciela, które polega na przyjęciu od dłużnika lub innej osoby działającej na jego rzecz osoby korzyści albo zadania korzyści w zamian za działanie na szkodę innych wierzycieli. Sprawcą może być jedynie wierzyciel.

10) Udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego (art. 305 k.k.)

Przepięstwo korupcyjne popełnia każdy, kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udaremnia lub utrudnia przetarg publiczny albo wchodzi w porozumienie z inną osobą działającą na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany (wskazać należy, iż do dokonania przepięstwa nie jest potrzebne osiągnięcie przez sprawcę zamierzonego celu w postaci osiągnięcia korzyści majątkowej). Istotne jest także, że jeśli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przepięstwa określonego w art. 305 k.k. następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Przepięstwem z tego rozdziału kodeksu karnego pośrednio, ale w sposób istotny związanym z przepięstwami korupcyjnymi jest czyn opisany w art. 229 k.k. – tzw. pranie pieniędzy, czym jest wprowadzanie do obiegu finansowego środków pochodzących z działalności przepiępczej. Celem jest ukrycie nielegalnego pochodzenia zgromadzonych pieniędzy. Przepięstwa korupcyjne są w tym przypadku przepięstwami źródłowymi (bazowymi) odnośnie prania pieniędzy, czyli wszelkie środki uzyskane w jej wyniku są „brudnymi pieniędzmi”.

- 11) Nepotyzm – to nadużywanie zajmowanego stanowiska poprzez protegowanie krewnych. Podstawowym wyznacznikiem nepotyzmu jest tak zwana bezpośrednia podległość służbowa
- 12) Kumoterstwo – to faworyzowanie oparte nie na pokrewieństwie, ale na powiązaniach towarzyskich. Protegowane są osoby, które najczęściej nie posiadają odpowiednich zdolności lub kwalifikacji.
- 13) Konflikt interesów – to pełnienie przez daną osobę albo członków jej najbliższej rodziny, istotnych funkcji zawodowych a jednocześnie utrzymywanie kontaktów o charakterze nieformalnym, które mogą wpłynąć na treść zachowań w sposób mogący rodzić wątpliwości co do ich bezstronności. Konflikt interesów przejawia się w różnych formach i występuje na wszystkich szczeblach działań gospodarczych, politycznych, administracyjnych.

Konflikty interesów występują w przypadkach:

- posiadania powiązań finansowych, rodzinnych, towarzyskich i innych z dostawcami, klientami i innymi podmiotami współpracującymi z firmą;
- powiązania z konkurencją np. przez zatrudnienie albo konsultacje;
- zaangażowania się w produkcję dóbr lub usług konkurencyjną wobec firmy;
- wykonywania pracy nie dla firmy z wykorzystaniem urządzeń firmy, czasu pracy, itp.;
- świadczenie usług dla firmy innych niż te, które wynikają ze stosunku pracy, nr. sprzedaż materiałów, wypożyczenie sprzętu;
- dostępu do poufnych informacji, których wykorzystanie w celu innym niż służbowy może przynieść korzyść finansową lub inną;
- łączenie funkcji lub powiązania między osobami pełniącymi funkcję, między którymi zachodzi jednostronna lub obustronna zależność np. funkcji wytwórczych i kontrolnych.

6. Odpowiedzialność

- 1) Dyrekcja, kierownicy komórek organizacyjnych :
 - szkolenie pracowników i wspieranie współpracowników w celu wyeliminowania korupcji,
 - podnoszenie świadomości wśród pracowników w zakresie korupcji i innych nadużyć gospodarczych,
 - raportowanie nieetycznych zachowań,
 - powiadamianie właściwych organów ścigania o wszelkich naruszeniach prawa karnego,
- 2) Pracownicy:
 - zapobieganie, wykrywanie i zgłaszanie przypadków przekupstwa, a także innych form korupcji,
 - wszyscy pracownicy są zobligowani do unikania jakichkolwiek działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia powyższej zasady,
 - wszyscy pracownicy zobowiązani są do udziału w szkoleniach antykorupcyjnych organizowanych przez DODR.

7. Etyka w DODR

Pracownicy Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego działają zgodnie z obowiązującym Kodeksem Etyki (Zarządzenie nr 72/020 Dyrektora Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu z dnia 18.02.2020 r.). Zgodnie z Kodeksem Etyki pracownik w swoim postępowaniu kieruje się następującymi zasadami:

- wykonuje obowiązki zawodowe z należytą starannością, z zastosowaniem uregulowań i procedur określonych w obowiązujących przepisach prawnych;
- wykonuje powierzone mu zadania bezstronnie, uczciwie i rozsądnie
- z zachowaniem odpowiedzialności za podejmowane decyzje;
- w kontaktach z klientami, przełożonymi, współpracownikami zachowuje się uprzejmie, życzliwie z poszanowaniem reguł współżycia społecznego i godności innych osób;
- realizuje zadania w sposób jawny z uwzględnieniem sfery prywatności i nietykalności osobistej, chroniąc dane osobowe w zakresie przewidzianym przepisami prawa;
- wykonuje powierzone mu zadania zgodnie z posiadaną wiedzą, podnosi kwalifikacje oraz rozwija kompetencje zawodowe;
- przy wykonywaniu zadań zobowiązany jest do równego traktowania wszystkich klientów;
- przestrzega zasady lojalności w kontaktach ze swoimi przełożonymi, podwładnymi i współpracownikami, nie czerpie korzyści materialnych oraz osobistych od osób zaangażowanych w prowadzone sprawy.

8. Zasady ogólne

- 1) Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego stosuje zasadę: zero tolerancji wobec korupcji.
- 2) Znajomość przepisów antykorupcyjnych oraz przestrzeganie zasad określonych w Kodeksie Etyki przez wszystkich pracowników stanowi warunek ochrony reputacji oraz bezpieczeństwa DODR.
- 3) Przestrzeganie zasad procedury antykorupcyjnej jest obowiązkowe.
- 4) Dopuszczenie się korupcji, poza sankcjami karnymi, stanowi:
 - w przypadku osób zatrudnionych w oparciu o umowy o pracę – ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych,
 - w przypadku osób zatrudnionych w oparciu o umowy cywilnoprawne – rażące naruszenie warunków umowy.
- 5) O każdym podejrzeniu występowania działań korupcyjnych pracownicy zobowiązani są niezwłocznie powiadomić Dyрекcję lub zgłosić naruszenie w trybie *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR*.

9. Komunikacja

- 1) Relacje budowane są w oparciu o wzajemny szacunek, zaufanie i pomoc.
- 2) Wszyscy pracownicy traktowani są zgodnie z zasadą równości i braku dyskryminacji.

- 3) Wszelkie informacje świadczące o próbie podjęcia działań korupcyjnych oraz podejrzenia korupcji należy zgłosić niezwłocznie przełożonemu i Dyrekcji lub w trybie *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR*.
- 4) W sytuacji, gdy korupcji dopuszcza się osoba pełniąca funkcję kierowniczą, przypadki tej korupcji zgłasza się bezpośrednio Dyrektorowi lub w trybie *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR*.
- 5) Zgłoszenie korupcji lub zdarzenia potencjalnie korupcyjnego może nastąpić w formie pisemnej (dokument pisemny, email), ustnej (osobiście, telefonicznie) lub kanałami przewidzianymi w trybie *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR*.
- 6) Pracownik obowiązany jest powiadomić przełożonego o wystąpieniu po jego stronie konfliktu interesu.

10. Wyjaśnianie nadużyć

- 1) Jeżeli zgłoszenie korupcji lub zdarzenia potencjalnie korupcyjnego nastąpiło w trybie *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR* tj. zostało zarejestrowane przez Pełnomocnika ds. Etyki, do procesu wyjaśnienia sprawy mają zastosowanie zapisy *Procedury ujawniania nieprawidłowości i ochrony sygnalistów w DODR*. Jeżeli natomiast zgłoszenie nastąpiło w innym trybie to do trybu wyjaśnienia sprawy zastosowanie mają zapisy niniejszej procedury.
- 2) Zapewnia się poufność danych osoby zgłaszającej przypadek korupcji lub zdarzenia potencjalnie korupcyjnego.
- 3) Gdy zgłoszenie przypadku korupcji lub zdarzenia potencjalnie korupcyjnego będzie zawierało informacje intencjonalnie nieprawdziwe, mające wpływ na możliwość uznania podjętych działań za korupcję, dopuszczalne jest wszczęcie wobec osoby zgłaszającej procedur zmierzających do wyciągnięcia konsekwencji, w tym konsekwencji służbowych i karnych.
- 4) Dyrektor po otrzymaniu zgłoszenia korupcji lub zdarzenia potencjalnie korupcyjnego podejmuje działania mające na celu ustalenie stanu faktycznego.
- 5) Dyrektor może powołać specjalny Zespół składający się z 3 pracowników DODR.
- 6) Członkiem Zespołu nie może być osoba:
 - pozostająca w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa lub związana z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z osobą podejrzaną o korupcję, albo pozostająca z nią w faktycznym pożyciu lub bliskiej relacji, jeśli mogłaby ona mieć wpływ na bezstronne rozstrzygnięcie,
 - podejrzana o korupcję,
 - co do której bezstronności istnieją uzasadnione wątpliwości.
- 7) Osoby wchodzące w skład zespołu zobowiązane są do zachowania poufności wszelkich informacji uzyskanych w trakcie swoich prac, stosując w trakcie postępowania zasadę domniemania niewinności i konieczność dowiedzenia winy przez sformułowaniem ostatecznej opinii.
- 8) Prace kontrolne Zespołu, ich dokumentacja oraz wynik są poufne.

- 9) W toku postępowania Zespół ma obowiązek zapoznać się ze stanowiskiem osoby, co do której istnieje podejrzenie dopuszczenia się korupcji i zapoznaje się ze stanowiskiem osoby zgłaszającej oraz z innymi okolicznościami mogącymi mieć wpływ na ostateczne wnioski.
- 10) Kończąc postępowanie Zespół wydaje uzasadnioną opinię, w której stwierdza podejrzenie dopuszczenia się czynu korupcji lub opiniuje, iż czyn nie ma znamion korupcyjnych.
- 11) Opinia przedkładana jest do rąk własnych Dyrektora DODR, który podejmuje ostateczną decyzję dotyczącą zawiadomienia właściwych organów.

11. Postanowienia końcowe

- 1) Procedura obowiązuje od dnia jej wprowadzenia na mocy zarządzenia Dyrektora.